

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz n. Nr. 35.

Articoli și corespunzătoare pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEASCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Vorbirea

Escelenței Sale, Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit **Ioan Meșianu**, rostită Duminecă, 13 Octomvrie n. în catedrala din Sibiu.

»Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău«. Aceasta este cea mai mare poruncă. Iar a doua asemenea acesteia este: »Să iubești pe de aproapele tău, ca însuși pe tine«. Intru aceste două porunci se cuprinde toată legea și prorocii. Așa ne spuse Domnul, prin evangelistul Mateiu.

Dintre multele și bogatele daruri, cu cari a binecuvântat D-zeu pe oameni, la crearea lor, nici unul nu este atât de mareș, de sublim și de folositor, ca și simțul iubirii de D-zeu și de oameni. Simțul dragostei evanghelice

Acel simț a produs și produce tot ce este mareș, nobil și folositor în lume, începând dela bisericile cele mai pompoase până la cele mai modeste, apoi dela mănăstiri, spitale, azile de tot felul, dela fonduri și fundațiuni filantropice, — și tot felul de fapte bune, de școli și de institute culturale.

De aceea iată cum o aprețiază și sfântul apostol Pavel zicând: »De a-și grăi în limbi îngerești, de a-și ști toate tainele, de a-și avea toată știința și toată credința, încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimica nu sunt«.

Pentru a cunoaște însă și mai bine puterea cea mare a dragostei, vă voi mai aminti, iubitorilor frați și fii în Domnul, că și însuși prea bunul D-zeu numai din dragoste a făcut lumea aceasta, cu toate bunurile ei, și pe noi oamenii, ca să o stăpănim. Căci El n'a avut lipsă nici de lume, nici de oameni, deoarece tot atât de sfânt și de preamărit eră și fără de lume. Tot numai din asemenea dragoste a venit în lume, pentru mântuirea noastră, și Domnul nostru Ișus Christos. De aceea și sfânta sa religione a întemeiat-o tot numai pe eternul fundament al dragostei evanghelice, zicând: »Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, și pe de aproapele tău ca pe tine însuși«.

Și pe noi, iubitorilor frați și fii în Domnul, tot numai simțul dragostei evanghelice ne-a întrunit acum aici, în număr așa mare și frumos, venind unii din depărtare, alții din apropiere, pentru a ne manifesta dragostea noastră evanghelică prin continuarea și desvoltarea măreței opere a luminării și cultivării poporului nostru, operă inițiată înainte cu 51 de ani de fericitul nostru mitropolit Andreiu Baron de Șaguna, ajutat și de fericitul mitropolit al fraților noștri români gr.-catolici Alexandru Sterca Șuluțiu și de alți fruntași ai noștri.

Văzând adevărat acei fericiti mitropoliți, de amintire în veci binecuvântată, că poporul nostru, biserica cea vie a Domnului, din lipsa de lumină și cultură, lipsă provenită din vitregitatea timpurilor, întâmpină multe și mari greutăți, în năzuința lui spre înaintare, greutăți, ce numai prin lumină și cultură se pot paraliza, și mai observând, că asemenea lipsă de lumină și cultură ar putea periclita viitorul și chiar existența poporului nostru: s'au rezolvit a-și extinde lucrările lor de luminarea și cultivarea poporului și pe terenul social, folosit cu frumoase rezultate și de ceilalți compatrioți ai noștri.

Astfel, încă în anul 1861 s'au constituit și s'au organizat într'o societate culturală numită: »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român«. Societate ce ofere tuturor fruntașilor noștri fericita ocaziune, de a-și manifesta dragostea evanghelică către popor, prin conlucrarea la luminarea și cultivarea lui și pe terenul social și economic și așa a-i asigura un viitor tot mai bun și mai fericit.

Pentru a continua și a desvolta lucrările acelei opere mărețe, ne-am întrunit și noi aici, în număr așa mare și frumos, veniți din apropiere și din depărtare. Ne-am întrunit la adunarea generală anuală a acelei Asociațiuni, pentru a cerceta și examina rezultatul lucrărilor din anul trecut, și a consulta și a combina cele de lucrat în viitor, la ajungerea scopului ce urmărim.

Spre a ne orienta cât mai bine în lucrările noastre viitoare și pentruca ele să fie însoțite de doritul succes, este de lipsă, iubitorilor frați și fii în Domnul, să ne mai întrebăm la această

ocaziune, cum și cât am lucrat, nu numai în anul expirat, dar și în restimpul de 51 de ani, de când există Asociațiunea, și încât ne-am apropiat de scopul ce-l urmărim? Să ne întrebăm, dacă noi fruntașii ne-am arătat din destul dragostea către popor și prin sprijinirea Asociațiunii noastre, să ne întrebăm dacă lucrările Asociațiunii noastre au răsplătit jertfele bănești aduse pe altarul ei de publicul nostru în restimpul celor 51 de ani, și peste tot, dacă am lucrat și noi, cu acelaș zel și stăruință la luminarea poporului nostru, și pe terenul social și economic, precum au lucrat fruntașii celorlalți compatrioți ai noștri la luminarea poporului lor?

Să ne întrebăm, iubitorilor, dat-am și noi poporului nostru, nu averi și bogății trecătoare și nestatornice de cari nici noi nu avem, ci acele statornice și netrecătoare comori ce le numim lumină și cultură, prin cari singure se pot câștiga, în măsură mai mare ori mai mică, trebuincioasele bunuri pământești și fericirea cerească. Și dacă s'ar constata, că am fi făcut aceasta în deplină măsură, atunci să continuăm a lucra și mai departe, cu acelaș zel și stăruință, la atingerea scopului ce urmărim. Dacă însă s'ar adevăra, că n'am fi lucrat deajuns și cu destulă stăruință, *atunci să nu ne mulțămim numai cu vorbiri frumoase, mult ori puțin aplaudate, ci să ne încordăm puterile tot la mai multă activitate*, pentru a suplini ceea ce am fi întrelăsat, și pentru ca să ne achităm de răspunderea înaintea lui Dumnezeu și a istoriei, care numai după fapte se judecă.

Trebue să facem aceasta cu atât mai mult, căci precum se știe, în lume decurge de veci o aprigă luptă de existență, nu numai între om și om, ci și între popor și popor, și așa între poporul nostru și celelalte popoare. Luptă ce pe zi ce merge tot mai mult se înăsprește. Luptă ce nu se poartă nici cu sabia, nici cu pușca, sau cu alte asemenea arme, ci numai cu armele minții luminate și cu ale învățaturii. Așa omul ca și poporul neîntrarmat cu asemenea arme, trebue să sucumbe și să ingenuche, față de cel întrarmat și să se dea învins, supus și aservit celui învingător. Deci pentru a nu ajunge și noi cu poporul nostru învinși și aserviți altora, trebue să ne întrarmăm cât mai bine cu aceleași arme ale minții luminate, cum să întrarmăm și alții.

Și cine altul să întrarmeze și pe poporul nostru cu asemenea arme, de nu noi, fiii lui, noi fruntașii lui de sus până jos, noi a căror soarte e strâns legată de soarta poporului.

Trebue să facem aceasta și pentru că numai lumina și cultura cea adevărată ne învață să iubim pe Dumnezeu și pe deaproapele, și așa iubire avem a o arăta și prin fapte bune. Nu-

mai acea lumină și cultură învață pe plugariu a-și lucra mai bine pământul, ca să-i rodească mai mult, numai acea lumină și cultură învață și pe profesioniști, comercianți, industriași și alții să-și conducă mai bine treburile lor, numai acea lumină și cultură a produs și produce tot ce e măreț, bun și folositor și frumos în lume, precum ne spune aceasta și înțeleptul Solomon zicând: învățătura sau înțelepciunea e mai scumpă decât vistierile aurului și ale argintului, căci în dreapta ei ține lungimea zilelor vieții, iar în stânga bogăție și mărire.

De aceea pentru a lucra toți împreună și pe calea însoțirii la opul cel măreț al culturii noastre naționale, ne-am întrunit acum aici. Iar pentru că lucrările noastre să fie însoțite și de binecuvântarea cerului, am venit mai întâi aici în sfânta biserică să implorăm dela bunul Dumnezeu binecuvântarea cerească asupra lucrărilor noastre, în folosul bisericii, al neamului și al patriei, ca și prin aceasta să se preamărească Prea sfânt numele Său, în veci. Amin.

Adunarea generală a „Asociațiunii“.

— După Telegraful Român. —

Cerul s'a îndurat spre noi, și după nenumărate zile bune și frumoase, pentru a ne putea ține în tihnă serbările culturale ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, care, cum se știe, eri și astăzi și-a ținut adunarea anuală, aici în Sibiiu. Ploile multe din zilele trecute, inundațiile mari de pretutindenea și marea criză financiară, vor fi fost, de sigur, pricina, că la adunare publicul românesc n'a participat în numărul dorit și așteptat, iar pe frații din regat probabil că evenimentele mari din Balcani îi va fi împedat se iee parte în număr mai mare la serbările noastre. Cu toate acestea, a fost public destul de număr, care a asistat la scenele frumoase, desfășurate în fața ochilor noștri, în aceste două zile de sărbătoare culturală-națională românească.

Cei ce au sosit încă sâmbătă la Sibiiu, și-au dat întâlnire seara în restaurantul Brote, unde împreună cu sibienii au petrecut câteva ore plăcute, — la obicinuita seară de cunoștință. Oaspeții din afară au fost salutați în numele sibienilor prin graiul domnului Dr. *Ilie Beu*, care le-a rostit un călduros: *bine ați sosit*.

Eri, duminică, începutul serbărilor s'a făcut apoi cu serviciul solemn dumnezeesc, oficiat în catedrală, prin însuși Escelența Sa, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit *Ioan Mețianu*, asistat de P. C. Lor, Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu și Filaret *Musta*, Protosingelul Dr. Eusebiu R. Roșca, de protoprezbiterii Dr. George Popovici, Dr. Ioan Stroia și Lazar Triteanu, asesor consistorial, și de diaconii Dr. Vasile Stan și Ioan Gălea. A cântat corul mixt din Sibiiu, condus de dl profesor seminarial T. Popoviciu.

După terminarea sfintei liturgii, Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Mețianu*, a rostit o frumoasă cuvântare, ascultată cu încordată atențiune din partea numărului și alesului public aflător în catedrală, și din care făcea parte și ilustrul domn

Vasile Stroescu, marele binefăcător al neamului nostru, și Escelența Sa, domnul locotenent mareșal campestru Nicolau Cenna, deputat congressional.

Escelența Sa, Mitropolitul nostru Ioan a fost dus cu procesiune la catedrala (și tot astfel adus la reședință), însoțit fiind de Preasfinții Lor, Episcopii Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, cari, pentru a participa la serbările Asociațiunii sosiseră încă vineri în Sibiiu, și de P. C. Lor Arhimandriții Augustin Hamsea și Vasile Mangra și protosincelul Roman R. Ciorogariu.

La biserica gr.-cat. română din Sibiiu asemenea s'a celebrat serviciu solemn divin, prin clarisimul domn canonic Dr. Vasile Suci, viceprezidentul „Asociațiunii“, asistat de domnul Nicolau Togan, protopop și preotul Deac, din Calvaser. Dl protopop Togan a rostit o cuvântare, vorbind despre Bariții ca gazetar, și indemnând publicul se contribuie la fondul gazetarilor români dela noi. S'a adunat o sumă frumoasă spre acest scop.

La orele 11 publicul s'a întrunit apoi în sala festivă a muzeului „Asociațiunii“, care eră decorată cu potretul nemuritorului Gheorghe Barițiu, fost prezident al „Asociațiunii“. În sală se află și ilustrul domn Vasile Stroescu, și Escelența Sa, locotenentul mareșal campestru Cenna. Sosește apoi și Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu însoțit de Preasfinții Episcopi Ioan I. Papp al Aradului și Dr. Miron E. Cristea al Caransebeșului, de P. C. Lor Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, Filaret Musta, Augustin Hamsea, Vasile Mangra, și pe alți fruntași ai neamului și ai bisericii.

Autoritatea publică e reprezentată prin domnul Albert Dörr, primarul orașului Sibiiu.

La orele 11 precis domnul Andreiu Bârseanu, prezidentul „Asociațiunii“ deschide adunarea generală, cu un frumos discurs, pe care îl vom publica în întregime într'un număr apropiat. Înainte de a propune intrarea în ordinea de zi, domnul prezident mulțamește Arhiepiscopilor pentru participarea lor la aceasta adunare, fapt prin care dovedesc, că acolo unde e turma, vrea să fie și păstorii.

Răspunde Escelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, spunând următoarele:

„Onorată adunare generală!

Dupăce Domnul prezident, la finea frumosului său cuvânt de deschidere, a binevoit a aprea și participarea noastră a Arhiepiscopilor prezenți la această onorată adunare, ne simțim îndemnați și din parte-ne a declara, că dacă am venit să participăm și noi, la salutarele lucrări ale acestei Asociațiuni, am făcut aceasta pentru a ne împlini nu numai o ferbinte dorință a sufletului nostru, dar și o mare și sfântă datorință a chemării noastre, de a conlucra, în tot timpul și locul, la luminarea poporului nostru, după sfintele cuvinte ale Mântuitorului lumii: „mergând învățați toate popoarele“.

Dar apoi chiar și dacă aceasta n'ar fi, precum în adevăr este, o așa de mare și sfântă datorință, ca fii ai poporului avem cea mai mare dorință a conlucra împreună cu toți fruntașii noștri la cultura și luminarea lui, când îl vedem înapoia celorlalți compatrioți, când prevedem că asemenea înapoiere i-ar putea periclita viitorul, și poate chiar și existența, și când știm — ceeace au intonat și la alte ocaziuni, — că soartea noastră a tuturor fruntașilor e strâns legată de soartea poporului, iar soartea poporului tot atât de strâns legată de cultura și înaintarea lui, pe toate terețele.

Dacă și unii dintre potentatii cei mai puternici din lume luptă cu stăruință pentru a-și agonisi popor cât mai numărös, chiar și dintre negrii și semsălbatecii din pustietățile Africei, pentru a-i civiliza și a-și întări cu ei domnia, cu cât mai mult trebuie să stăruim noi la conservarea și luminarea poporului nostru, destul de inteligent și capabil de cea mai înaltă civilizație, ajutându-l a-și întări tot mai bine pozițiunea sa și a noastră a tuturor.

Bunul Dumnezeu să binecuvinte toate năzuințele și lucrările noastre, ca să ațucă roade mănoase, în folosul bisericii, al neamului și al patriei mame, care dorește binele și fericirea tuturor fiilor săi“.

Atât la intrarea în sală, cât și acum după vorbirea rostită, s'au făcut Escelenței Sale și Preasfințiilor Episcopi frumoase ovațiuni din partea publicului asistent.

Domnul prezident Andreiu Bârseanu să simte apoi foarte fericit a putea saluta în această adunare și pe marele domn Vasile Stroescu, mare în fapte și mare în modestie. Ilustrului domn i-se fac ovațiuni sgomotoase și prelungite.

Intrându-se acum în ordinea de zi se decide, ca anunțarea delegaților despărțemintelor să se facă la secretarul administrativ, până la începerea ședinței a doua, și ca raportul general al comitetului central către adunarea generală să se considere de cetit.

Domnul Dr. Aurel Cosma, propune apoi, ca diferitele comisiuni să fie compuse astfel:

I. Comisiunea pentru esaminarea raportului general: Dr. Elie Dăianu, Dr. Amos Francu, Dr. Valer Branisce, Dr. N. Bălan, Dr. Aurel Vlad și Dr. Iuliu Maniu.

II. Comisiunea pentru cenzurarea socoatelelor și a bugetului: Ioan I. Lăpădatu, Francisc Hossu-Longin, Constantin Pop și Vasile C. Osvadă.

III. Comisiunea pentru înscrierea de membri noi: Dr. Ioan Stroia, Dr. Lucian Borcia, Dr. Aurel Crăciunescu, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Tiberiu Brediceanu și Dumitru Vulcu; în fine

IV. Comisiunea de candidare: Lazar Triteanu, Roman R. Ciorogariu, protosincel, Emanuil Ungureanu, Dr. Nicolau Oncu și Dr. Onisifor Ghibu.

Propuneri au intrat două la comitetul central, — dela Emil Bran și dela George Dobrin, învățători în comitatul Făgărașului. Se predau comisiunei I.

Ședința se închide și publicul e invitat să participe la desvălirea bustului lui Gheorghe Barițiu, așezat în grădina internatului de fete dela școala „Asociațiunii“.

Ia parte și la acest act solemn Escelența Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, cu Preasfinții Episcopi Ioan și Miron, apoi Escelența Sa generalul Cenna, domnul Stroescu și întregul public, care a asistat la adunarea generală a „Asociațiunii“ din sala festivă a muzeului.

Inaugurarea bustului s'a făcut după programul următor: A cântat corul seminarial, condus de dl profesor T. Popovici. Imnul „Astrei“, compoziție de Iacob Murășianu, apoi domnul Andreiu Bârseanu a rostit frumosul discurs de inaugurare, pe care-l vom publica în întregime. La momentul dat vălu a căzut de pe bust, și publicul a rămas surprins de asemenea pe care o are bronzul rece cu figura simpatică și cunoscută multor sibieni a nemuritorului G. Barițiu.

Publicul a aclamat pe sculptorul Späthe, autorul bustului.

Se depun acum cununile: din partea „Academiei Române“, prin prezidentul Bârseanu, membru al Aca-

demiei, din partea reuniunii femeilor române din Brașov, prin dl Ioan Lengher, din partea Societății fondului de teatru român, din partea urmașilor lui Barițiu, (fice, nepoți și nepoate), din partea profesorilor din Blaj, prin profesorul Precup, din partea tinerimei din Ciuj, prin Dr. Oct. Russu, din partea Societății Carpații din București, și din partea școlii de fete din Sibiu prin directorul Dr. Vasile Bologa.

Corul elevelor dela școala de fete a „Asociațiunii“ întonează acum cântarea „*Eată ziua de serbare*“, sub conducerea dsoarei *Delia Olariu*, profesoară de cant, apoi cântă corul seminarial, condus de dl profesor T. Popoviciu „*Dorul înstrăinatului*“, și cu aceasta serbarea e terminată.

Publicul se îndepărtează adânc impresionat și încântat de frumosul discurs al presidentului *A. Bârseanu*, cum și de frumoasele cântări, executate cu rară precizie din partea corului seminarial. Cuvinte de laudă s'au rostit și la adresa corului de fete.

La orele 2 d. a. s'a început banchetul în sala dela „Unicm“. Au participat la banchet Preasfințitii Episcopi Ioan I. Papp al Aradului și Miron E. Cristea al Caransebeșului, ilustrul domn Vasile de Stroescu și alte peste o sută de persoane alese.

Obicinuitele toast s'au rostit în ordinea următoare: Domnul Andreiu Bârseanu, presidentul „Asociațiunii“, pentru Majestatea Sa, Impăratul și Regele Francisc Iosif I, domnul P. Cosma pentru Preasfințitii Arhierei *Ioan* și *Miron*, părintele Episcop Ioan I. Papp pentru conducătorii „Asociațiunii“, Andreiu Bârseanu pentru domnul Stroescu, căruia îi se fac și aici ovățiuni șgomotoase, părintele Episcop Dr. Miron E. Cristea pentru conducătorii despărțămintelor, domnul asesor Nicolau Ivan pentru presă și preoți, iar dl Andreiu Bârseanu pentru artistul Späthe, sculptorul din București, care a făcut bustul lui Barițiu. Banchetul s'a terminat la orele 4 fără un șfert.

La orele 4 d. a. s'a ținut ședința festivă a secțiilor științifice literare. Sala festivă a muzeului „Asociațiunii“ e îndesată de lume. Majoritatea o formează damele. Domnul prezident *A. Bârseanu* deschide ședința și dă cuvântul domnului protopresbiter *Dr. Ioan Lupăș*, care vorbește mult și frumos despre Gheorghe Barițiu, scoțând la iveală multe momente nouă și necunoscute din viața acestui mare înaintaș. Sperăm că interesanta conferență va fi publicată și făcută accesibilă pentru întreg publicul românesc. Domnul *Lupăș* a fost viu aclamat și felicitat.

Domnul prezident *Bârseanu* mulțumește conferențiarului pentru momentele plăcute pricinuite publicului, care i-a ascultat înțeleapta vorbă cu încordată atențiune, și închide ședința festivă la orele 5 și jumătate.

Sara la orele 8 s'a dat concertul reuniunii rom. de muzică din Sibiu, cu succes splendid.

Libertatea morală.

De *Vichentie Simiganoschi*.

Problema despre libertatea voinței omenești este baza eticeii filosofice, a teologiei morale și a educației sănătoase. Dela soluția ei depinde croiala morală a vieții sociale, direcția educației și în continuitatea consecvențelor fericirea neamului omnesc. Importanța sa fiind de o gravitate culturală, dela Plato încoace atât filozofii cât și teologii ocupându-se de dânsa s'au dezvoltat două teorii diametral opuse, cari cu toată verosimilitatea espunerilor se răstoarnă prin debilitatea argumentelor puse la bază.

I. Determinismul susține, că voința omului în toate manifestațiunile ei se hotărăște de cauze cunoscute și necunoscute. Prin urmare ea nu este liberă, ci determinată. După forța determinantă admisă determinismul se ramifică în :

- a) determinism fatalistic
- b) „ mecanic
- c) „ teologic
- d) „ metafizic
- e) „ psihologic

a) *Determinismul* fatalistic susține, că, ca toate în lume, așa și moțiunile voinței noastre depind de o necesitate oarbă, numită *soarte* sau *fatalitate*.

b) *Materialismul* ținând pre om de o mașină pusă în mișcare prin cauze externe, el profesează un determinism mecanic.

c) Apostolul Paul, păr. Augustin și reformatorul Calvin cred că toate faptele omului depind de o predestinație necondiționată a sfatului dzeesc.

d) Filozoful Baruh Spinoza zice: Tot ce se petrece în sufletul omnesc, e produsul naturii dzești, care cu stringența matematică și logică determină voința noastră. Leibniț deasemenea susține, că voința se determină prin motive interne puse de Dzeu.

e) *Locae* și *Herbart*, reprezentanții determinismului psihologic afirmă că voința nu răspunde mecanic la cauze externe, ci la viața internă spirituală.

Determinismul lor psihologic nu suspinde libertatea morală, ci punând toată hotărîrea omenească pe sama caracterului înțelegibil se apropie de adevăr.

II. Indeterminismul ține voința noastră de independentă și absolut liberă de ori-ce determinație.

Dacă consultăm însă psihologia empirică în diversele cazuri de manifestație morală și ne dăm sama de toate circumstanțele, considerările, îndemnurile, în mijlocul căror cad hotărîrile noastre, vom fi nevoiți a concede oare care determinație. Dându-ne pe de altă parte sama de dispoziție și starea sufletească după comiterea unei fapte reproșabile, aflăm posibilitatea și a altei hotărîri și simțim o remușcare care ne acuză, iară la o faptă bună mulțumire, ceace denotă conștiința despre autoritatea noastră și libertatea de determinare.

Prin faptul, că cu toată determinarea ne simțim autorii faptelor și singuri rezponzabili și cu toată rezponzabilitatea recunoscută ne simțim determinați prin cauze externe, acest conflict nu se poate esplică pe cale psihologică din evenimente interne, ci numai pe cale filozofică din legi fundamentale. Problema despre voința liberă nefiind de natură psihologică, ci metafizică, aparținând principiilor fundamentale ale vieții sufletești, ia nu se poate rezolvă nici pe cale curat speculativă, nici pe cale teologică, ci numai pe cale metafizică, care reducând fenomenele date la legile fundamentale, din acest adânc scoate adevărul la lumină.

Adeverința precisă și pozitivă că omul în cutare caz a fost determinat sau n'a fost determinat prin cauze externe, că omul are sau nu are voință liberă, nu se poate aduce din materialul evenimentelor interne, cari compun momentana stare sufletească, pentrucă, dacă luăm în privire voința firmă, o aflăm condusă de principii, de ei motivată, iară dacă privim tipuri vremelnice, fără principii, le aflăm ori motivate de cauzele cele mai ridicole, ori despre cari nu și pot da sama.

De aceea nu vom privi pre om ca individ, cum arbitrar se manifestează în diversele cazuri, ci ca re-

presentant al speciei sale, cum el după legile eterne trebuie să se obiectiveze în diversele grade de viață sufltească.

Spre acest scop e de lipsă să cunoaștem legile permanente ale naturii omenești după firea sa psihofizică.

Omul constă din corp material fizic, organic constituit, după legile fizice supus uzurei și autofagiei și din suflet esențial, nematerial, spiritual supus legilor metafizice.

Nici unul, nici altul singur pentru sine, ci numai ambele constituiesc în intimitatea lor coesistentă, coacțiune, coingerență și în raport reciproc fac la oaltă pre om.

În puterea finalității naturale nimica nu există fără de un scop final și pozitiv, ci tot ce este și există, există și este pentru o anumită menire, ce o are numai dincât de împlinit și prin care se justifică existența fiecărei creaturi.

A doua lege corelată, adică adecvația naturală, ține; că ori ce creatură să fie dotată numai cu acele și numai cu atâtea capacități, cari și câte îi sunt de lipsă pentru realizarea scopului său final.

Aplicând aceste două legi permanente la ambele constitutive și la om ca totalitate rezultă că corpul, sufletul și omul ca ființă psihofizică au speciale și pozitive menirii, pentru cari sunt adecvat capacitate.

Corpul, care ni-se prezintă ca un mecanism complicat, servește sufletului de instrument la împlinirea scopului final al omului, iară sufletul e forța motoră, care pune fiecare element în acțiune și întreține curentul vieții fizice, intelectuale și morale spre îndrumarea și continuarea perfecționării pentru finala perfecțiune, scopul final și ultim al omului pe pământ. Iară scopul ultim pentru care sufletul, părțicia din spiritul suprem, metafizic de dânsul nedespărțită, s'a coborât pe pământ și s'a găzduit în materia mărginită, diformă, este a o formă, a o nobilă a o aservi scopului sufletesc, de a se înălța și a stă în continuă legătură morală cu D-zeu, spiritul original și suprem.

În natura întreagă aflăm legea, că tot ce este, stăruie din răspuțeri să existe în bună stare și să se conserve spre perpetuarea speciei. Aceasta stăruință constantă, pozitivă și vie e *energia sau voința* naturală, care stăpânește toară făptura cu putere absolută, căci toată grija animalului și a omului de rând este angajată de acest imperativ natural. Ca un procuror general al vieții fizice ea supune stăpânirii sale toate capacitățile făpturei aservindu-le scopului său fizic. Animalul ca și omul, și omul ca și animalul, când existența vine la încercare, devine bestie sângeroasă, pentru că legea inexorabilă a naturii animalice nu cunoaște hotarele decentei.

Corelat cu voința oarbă, supusă imperativului fizic aflăm intelectul, care în viața animalică fiind supus voinței pentru îngrijirea bunei stări fizice se acopere congruent cu viața fizică. De aceea în puterea adecvației naturale animalul dispune numai de atâta intelect, cât îi este de lipsă pentru îngrijirea binelui său fizic. Tot ce întrece aceasta atribuție, trece peste puterile de pricepere a animalului. Aici unde înceată viața intelectuală a animalului, începe a omului. Peste acest hotar însuși animalul nu se poate rădica, și în jos sub dânsul omul nu are să se coboare, pentru că e dotat de creatoriu cu o potență superioară de intelect, numită *rațiune*, care are menirea să puie viața omului în raport armonios cu ideea binelui etic rezultantă din dotația sufletului său cu pricepere ca să înțeleagă ce este conform și neconform misiunii lui fi-

nale. Pecând intelectul animalic după numirea sa finală servește exclusiv voinței naturale spre binele fizic intelectul omenesc dotat cu potența superioară a rațiunii abstracte are menirea să stăpânească voința întru armonizarea binelui fizic cu cel etic.

Reasumând relevările despre deosebirea între animal și om rezultă, că animalul trăește numai în corp, omul în suflet, intelectul animalic e robul voinței suverane spre binele fizic, iară intelectul omenesc, dotat cu potența superioară a rațiunii e suveranul voinței supuse binelui etic.

Voința aceea forță oarbă instituită de creatoriu ca procuror al bunei stări fizice, pentru a cărei exclusivă conservare e constant vie, trează și de strajă, stă sub o dublă motivație: I imperativul fizic al binelui organic, al cărui servă ea este și II condițiile eterne, cari se reclamă de binele fizic. Prin urmare, ea supusă motivației, ea nu poate fi liberă ci e determinat prin datorința ei.

Omul însă dotat cu un suflet spiritual, ca ființă rațională capabilă a se înălța în sus până la ideea binelui etic, și pus mai pe sus de capacitățile sale este liber să trăiască în corp supuindu-se numai voinței ale instinctelor animalice și a grijilor zilnice sau trăind în spirit ideii etice a binelui suprem și idealelor culturale să și aserviască voința oarbă în scopul misiunii superioare.

(Va urmă.)

CRONICA.

Influența cinematografului. Dr. Mayer, medic militar în Viena, a arătat într'o conferință, influența stricăcioasă, ce o are cinematograful asupra copiilor. El arată, că dintr'un copil în etate de 5 ani sănătos înainte, după prea deasa cercetare a cinematografului, a devenit un băian bolnav de nervi, nu-i mai prieste mâncarea, întunecat, tăcut și din când în când și halucinează. Această interesantă comunicare a Dr.-lui Mayer ar trebui primită de către părinți cu cea mai mare căldură și să-și reție odraslele dela cercetarea cinematografului, care-i nefericesc.

Incunoștințare. Societatea „Petru Maior“ din Budapesta în ședința sa generală ordinară din 13 oct. st. n. s'a constituit în felul următor: Președinte: Vasile Stoica, student în litere. V.-președinte: Gheorghe Comșa, stud. în drepturi. Secretar: Emil Țeposu, student în medicină. Notari: Ilie Cristea, student în litere. Andrei Crăciun, stud. în tehnică. Cassar: Petre Nicolescu, stud. acad: com. Controlor: Ion Alămorean, stud. în medicină. Bibliotecar: Virgil Biberea, student în drepturi. V.-bibliotecar: Ion Voicu, student în medicină. Econom: Matei Sofonea, student în medicină. Comisia de supraveghere: Dumitru Cosma, student în medicină. Iosif Radoslav, student în tehnică. Victor Vlad, student în tehnică. Comisia literară: Andrei Crăciun, student în tehnică. Ilie Cristea, student în litere. Flore Al-George, student în litere. Gheorghe Lazăr, student în medicină. Romul Molin, student în drepturi. Vasile Stoica, student în litere. Victor Vlad, student în tehnică. Budapesta, 15 octomvrie n. 1912. Vasile Stoica, președinte. Emil Țeposu, secretar.

Convocare. Iubiții colegi cari au absolvat pedagogia română gr. or. din Arad, la anul 1882, sunt rugați a participa la convenirea colegială de 30 de ani, ce va avea loc în 3/16 noemvrie (sâmbătă) 1912, cu ocaziunea serbărilor centenare ale institutului pedagogic din Arad. Vașcău-Arad-Gașca la 13 oct. st. n.

1912. Iosif Moldovan inv. Vasile Sala inv. emerit. Iuliu Groșorean Inv. Toate ziarele române sunt rugate a reproduce aceasta convocare.

Aviz. *Mai multor Domni catiheți.* Venerabilul Consistor nu a publicat, pentru anul școlar 1912/13, lista manualelor de școală aprobate. Dar cărțile aprobate deja, toate sunt folosibile, Manualele mele de religieune: »Istorieare biblice«, »Istorieare bisericești«, »Catehismul« și »Prelegeri metodice« se vind nemijlocit la Librăria diecezană din Arad, iar mijlocit prin toate librăriile. Cu toată stima: Nicolae Crișmariu.

Constituire. Societatea de lectură a secției pedagogice dela seminarul gr. ort. rom. din Arad s'a constituit în 26 sept. (9 oct.) 1912 sub conducerea P. C. S. Roman R. Giorogariu în următorul chip:

Președinte: Dr. Avram Sădean prof. conducător; vicepreședinte: Sever R. Boșcaiu ped. c. IV; secretar: Ioan Serbu ped. c. III; cassar: Ioan Caza; notar: Gheorghe Moga ped. c. IV; vice-notar: Ioan Pavel ped. c. III; bibliotecar: Constantin Iliuța ped. c. IV; controlor: Ioan Petica ped. c. IV; arhivar; Iosif Oprin ped. c. III; comisia literară: Atanasie Roman, Eutim T. Serafolean ped. c. IV. Nicolae Cărmănuș, Petru Faur, ped. c. III, Aurel Contrea ped. c. II. Aurel Oarce ped. c. I; comisia revizoară: Constantin M. Nonu ped. c. IV, Maxim Radovan ped. c. III; comisia muzicală: Teodor Selegian ped. c. IV, Nicolae G. Avram ped. c. III, Ioan Lipovan ped. c. II și Aurel Ionuș ped. c. I. Arad, la 27 sept. (10 oct.) 1912. Sever R. Boșcaiu, v.-președinte. Ioan Serbu, secretar.

Concurese.

Pentru întregirea postului de preot de clasa II din **Târgoviște**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. O sesie de 30 jugăre;
2. Un intravilan de $\frac{3}{4}$ jugăr și casă parohială cu 2 chilii și bucătărie;
3. Un pătrar de jugăr estravilan;
4. Birul și stolele legale;
5. Eventuala întregire dela stat a dotației preoțești.

Dările după sesie le poartă alesul. Reflectanții, cari trebuie să aibă cvalificație de clasa a II-a, petițiile instruate în regulă, au să le aștearnă comitetului parohial în termenul concursual, pe calea oficiului protopopesc din Belinț (Belence, Temes-megye) și într'o duminică sau într'o sârbătoare, să se prezenteze în capela din Târgoviște, spre a-și arată desteritatea în cântare și în tipic, eventual și în oratorie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

1—3

Conform înaltei dispozițiuni consistoriale din 13/26 septembrie a. c. Nr. 5724/1912, prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea parohiei vacante de cl. I. (primă) din **Toracul mare** (Nagytárnok) protopresbiteratul B.-Comloș comitatul Torontal, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Una sesiune pământ arător de cl. I. constător din 30 jughere,

2. Birul preoțesc în bani gata 300 cor. adecă trei sute coroane solvind din cassa culturală.

3. Stolele legale.

4. Eventuala întregire dela stat în sumă de 572 cor. 69 fil. beneficiată în trecut, pe care Iusă nu o poate asigura nici comitetul nici V. Consistor diecezan.

5. Alesul preot are să supoarte toate dările publice după întreg venitul beneficiat și să se îngrijască de locuință din al său.

6. Fiind parohia de clasa primă, dela recurenți se pretinde cvalificațiune de clasa primă conform concluzului Veneratului Sinod eparhial, adus sub Nr. 84 din 1910, adecă: recurenții trebuie să dovedească, că au absolvat 8 clase medii cu maturitate și că poșed examenul de cvalificațiune cu calcul general distins.

7. Alesul preot e îndatorat a catehiză la școalele confesionale din loc fără altă remunerațiune, conform dispozițiunilor mai înalte.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Toracul mare, sunt a se trimite Prea On. Oficiu protopopesc gr. or. rom. în Nagykomlós (B.-Comloș) comitatul Torontal.

Recurenții vor avea a se prezentă, pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din loc spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Toracul mare la 15/28 iulie 1912.

Pavel Roșu

preș. com. par.

Iosif Secoșan

not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihai Păcățian* protopresbiter.

—□—

1—3

În conformitate cu dispozițiunile din „Regulamentul pentru parohii“ pe această cale se escrie concurs pentru parohia de clasa I. vacantă din **Nădlac** cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul de publicitate diecezan. Recursele ajustate legal și adresate comitetului parohial din Nădlac, sunt a se înaintă Preaon. Oficiu protopresbiterat din Arad. Alesul preot va beneficia de următoarele: 1. una sesiune parohială dinpreună cu imasă sesiunii, țambele pământuri arătoare și competiță de pasc; 2. pentru rescumpărarea birului preoțesc anual 600 cor. ce se vor plăti din cassa bisericii în rate treilunare anticipative; 3. venitele stolare legali. Preotul ales se va îngriji însuși de locuință pentru sine, va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat; va implini toate funcțiunile ce cad în competiță sa în și afară de biserică și se îndatorează a catehiză la toate școalele noastre confesionale gr. or. române din loc, precum și la cea de stat din comună, fără remunerație spețială dela comuna bisericească pentru aceasta. Dela reflectanți se pretinde cvalificațiune pentru parohii de clasa primă conform concluzului Veneratului sinod eparhial Nr. 84/910. Recurenții au a se conformă întru toate dispozițiunilor §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii“ prezentându-se în cutareva duminică ori sârbătoare în biserică din loc pentru a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie.

Dat în ședința comitetului parohial din Nădlac ținută la 23 sept. (6 oct.) 1912.

Nicolae Chicin

preot, preș. com. par.

Romulus Tăucean

not. com. par.

În conțelegere cu: *Vasile Beleş* protopop.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Venerabilului Consistor din 3/16 august 1912 Nr. 4293/91, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare

în organul diecezan „Biserica și Școala“, pentru îndeplinirea parohiei de clasa (I) primă devenită vacantă în Ianova (Temesjenő, protopresbiteratul Timișorii) prin moartea parohului Petru Petrovici pe lângă următoarele emolumente:

1. Una sesiune parohială indusă la cărțile funduare sub Nrul 271, dimpreună cu intravilanul și estravilanul aparținător.

2. Stolele legale.

3. Birul legal și anume: după o sesiune de pământ 60 litre după o jumătate ($\frac{1}{2}$) sesiune 30 litre, după ($\frac{1}{4}$) un pătrar sesiune 15 litre, iar jelerii 8 litre în grâu curat.

4. Alte venituri accidentale și eventuala întregire dela stat.

Alesul are să supoarte toate sarcinile publice după întreg beneficiul său, are să se îngrijască însuși de locuință și să catehizeze fără altă remunerație la școlile confesionale din loc, iar în dumineci și sărbători când e de rând cu slujba să predice și vestească cuvântul lui Dzeu în sfta biserică.

Parohia fiind de clasa primă se recere ca recursele ajustate cu documentele recerute pentru parohii de clasa primă conform regulamentului din vigoare adresate comitetului parohial din Ianova să le substearnă Preaonoratului Oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. în Timișoara (Temesvár Gyárváros). Reflectanții vor avea să se prezenteze pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința extraordinară a comitetului par. gr. ort. rom. din Ianova (Temesjenő) la 2/15 sept. 1912.

Dimitrie Pelici
preș. com. par.

Alexiu Putici
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Oprea* adm. protopresb.
—□— 2—3

În urma îndrumării P. S. Sale Domnului Episcop, prin aceasta se publică concurs pentru postul de paroh la noua parohie înființată de mine în **Otlaca-Pusta-Megheș**.

Beneficiul va fi: 25 jugh. pământ arător de clasa primă, de după care va avea să solvească toate dările anuale; locuință bună cu chiliile padimentate, stolele dela funcțiunile ce vor obveni birul după cum și-l va staveri în conțelegere cu credincioșii de acolo, 4—5 coroane de familie.

Parohia e de clasa II-a. Cei îndreptățiți, să-și înainteze recursele în decurs de **3 săptămâni** dela prima publicare la oficiul parohial ort. rom. din Otlaca (Ottlaka) și să se prezinte în sfânta biserică spre a cântă, cuvântă, eventual ca preoți în funcție a servi la sfântă liturgie.

Otlaca 18 septembrie (1 oct.) 1912.

Ștefan Rusu
proprietar.

—□— 2—3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor de sub nrul 5787/1912. pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Șoimoș** prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele acestei parohii sunt: 1. Sesiunea parohială, din care o parte este în pustă, iar cealaltă în

hotarul comunei. 2. Venitul dreptului urbarial după piatra și lemnele, ce compet sesiunii parohiale. 3. Birul și stolele legale.

Parohia este de clasa II-a.

Toate sarcinile publice după venitul parohial le va suportă viitorul preot. Ceice doresc se ocupe această parohie se-și trimită recursele ajustate conform regulamentului în vigoare și adresate comitetului parohial din Șoimoș (Solymosvár, p. u. Máriaradna), oficiului ppresbiteral din Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în sfta biserică din Șoimoș, spre a se arăta poporului.

Din ședința dela 5/18 august, 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter.

—□—

2—3

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor cu datul 13/26 iunie, 1912, Nr. 3532/912, se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a din **Bruznic** (Marosborosznok) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin abzicerea preotului Iuliu P. Olariu, cu termen de recurgere de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul încopciat cu parohia este:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, cu dreptul de pășunat.

2. Un intravilan; cu grădină estravilană în pășunea comunei.

3. Birul legal.

4. Stolele legale.

5. Întregirea dela stat, conform stabilirii.

Dela locuință se va îngriji însuși preotul ales, carele va suportă toate dările publice după întreg venitul beneficiat, va împlini toate funcțiunile în parohie și va catehiză la școala confesională din loc, fără alta remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde ecalificațiunea recerută pentru clasa a II-a.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate Comitetului parohial gr. or. român din Bruznic, sunt a se trimite la P. On. oficiu protopresbiteral din Lipova (Lippa).

Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat în ședința comitetului parohial, ținută în Bruznic la 4/17 Iulie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual: *Fabriciu Manuilă*.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă emeritul paroh Andrei Fizeșan în parohia de **clasa primă** din comuna **Pesac** (Pészák) protopresbiteratul B.-Comloș, comitatul Torontál, pe baza decisului Ven. Consistor aradan dtto 13/26 septembrie a. c. Nr. 5603/1912 se publică concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) jumătate din una sesiune pământ arător constătător din 30 jughere și grădinile aparținătoare; b) jumătate din birul și stola legală.

Alegându-l capelan va suportă în aceiaș proporțiune toate dările publice după venitul beneficiat a-

vând a se îngriji din al său și pentru locuință. Tot asemenea se îndatorează a catehiza la școalele confesionale și de stat din loc fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate cu documentele prescise și adrese comitetului parohial gr.-or. rom. din Pesac, sunt a se trimite Prea On. Oficiu protopopesc gr.-or. rom. în Nagykomlós (B.-Comloș) comitatul Torontál.

Dela reflectanți să recere cvalificațiune de clasa I. (primă) conform concluzului 84. a Sinodului eparhial din 1910 cu examen de maturitate.

Recurenții vor avea a se prezenta — pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Pesac la 14/27 august 1912.

Pantelie Anghel,
preș. com. par.

Emanuil Bărbulescu,
not com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Păcățian,* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de învățator la școala noastră confesională ort. rom din **Chelmac** (protopopiatul Lipovei) devenit vacant pri penzionarea învățătorului Teodor Popa, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1000 coroane.
2. Cvarțir corăspunzător cu două chilii, culină cămară, grajd pentru vite și cocină.
3. Aproape $\frac{3}{4}$ grădină de legumi spre folosință lângă casă.
4. Pentru scripturistică 10 cor.
5. Pentru conferință 28 cor. dacă va participa.
6. Stole cantonale dela credincioși: înmormântare simplă 1 cor. cu mortul în biserică 2 cor. cu liturgie 3 cor. dela parastas 1 cor. dela feștanie 1 cor. dela maslu unde va fi poftit 1 cor.
7. Cvinvenalele le asigură comuna bisericască dela sine.

Acei recurenți cari vor produce atestat despre desteritatea de a conduce cor. bis. vor fi preferiți și vor avea remunerație anuală 100 cor.

Alegându-l învățator va avea să provadă cantoratul în strana dreaptă, să instrueze școlarii în cântările bisericști, să-i conducă la sfta biserică — fără altă remunerație.

Pentru curățirea și încălzirea sale-i de învățământ va îngriji comuna bis. iar de curățirea și încălzirea locuinței inv. se va îngriji alesul.

Reflectanții au să-și aștearnă în termen legal recoursele lor ajustate cu documentele prescise adrese comitetului parohial, la Prea On. Oficiu protopresbiter al Lipovei (Lippa) și să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută în Chelmac la 20 septembrie (3 oct.) 1912.

Ignatie Visoiu,
preș. com. par.

Teodor Popa,
not com. par.

În conțelegere cu protocolul tractual: *Fabriciu Manuilă,* inspector școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare, respective de învățator, la școala conf. gr. or. rom. din

Răchita, protopopiatul Belințului, se escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 730 cor.;
2. Dela 150 nre case câte $12\frac{1}{2}$ klgr. (1875 kgr.) cucuruz în boambe, prețuit cu 225 cor. 30 fil.;
3. Un jugăr pământ arător, prețuit în 45 cor., după care aleasa, respective alesul plătește dările;
4. Locuință în natură, cu supraedificate și intravilan lângă ea;
5. Pentru conferințe 20 cor., dacă participă;
6. Pentru scripturistică 10 cor.

De curățirea și încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Aleasa, respective alesul, fără altă remunerație trebuie să conducă pe școlari la s. biserică și să-i instrueze pe cei cari li să vin cântările bisericști.

Petițiile, instruate în regulă, au să le adreseze comitetului parohial, prin oficiul protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes-megye).

Reflectantele, respective *reflectanți*, căci în lipsa de reflectante *surt admiși și concurenți de parte bărbătească*, în terminul concursual, într'o duminică sau într'o sârbătoare, trebuie să se prezinte în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, respective reflectanții și în tipic.

Intru cât reflectantele, respective reflectanții, sunt aplicați mai de mult timp, trebuie să producă și atestat de serviciu și conduită dela protopopul concernent.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din **Peșteș**, în urma penzionării fostului inv. Ștefan Tulvan, cu termen de **30 de zile** se publică concurs în „Biserica și Școala“.

Emolumente:

1. În bani gata 600 cor. repartiați pe popor.
2. Dela comuna politică pentru școala de repetiție 120 cor.
3. 8 metri de lemne pentru învățator, aduse în curtea școalei, a 5 cor. de tot: 40 cor., pentru sala de învățământ asemenea 8 metri.
4. Stolele cantonale: mormântare mare 1 cor. mică: 40 fil., cununie 40 fil., liturgie privată 40 fil., cam 40 cor. anual, în schimbul acestora, dar și pentru caracterul învățătorului confesional, alesul este obligat a conduce și cantoratul, fără altă remunerație.
5. Cvarțir liber cu 2 chilii, culină, cămară cu grădină de legumi, precum și supraedificatele de lipsă, poiată și coteș pentru porci.
6. Intregirea dela stat 204 cor. deja votată.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și trimită cererile de concurs, adrese comitetului parohial din Peșteș, Prea On. oficiu protopopesc în Mtelegd, având dâșii, sub durata concursului a se prezenta, cu știerea protopopului, în vre-o duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Peșteș, spre a se face cunoscut poporului, prin cântare și desteritatea în tipic.

Comitetul parohial.

Gavril Iacob
preot, preș. com. par.

Ștefan Tulvan
not. com. par.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu,* protopresbiter inspector școlar.

—□—

3—3